

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

20 22 он 05 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар ХТТ/1236

Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР ТАНАА

Мэдээлэл хүргүүлэх тухай

Улсын Их Хурлын хаврын ээлжит чуулганы 2022 оны 6 дугаар сарын 3-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанд хийх цөлжилт, газрын доройтол, хөрсний бохирдлыг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаарх Ерөнхий сайдын мэдээллийг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт 7 хуудастай.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Ц.НЯМДОРЖ

000225007559

ЦӨЛЖИЛТ, ГАЗРЫН ДОРОЙТОЛ, ХӨРСНИЙ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БАЙГАА АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААР УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЧУУЛГАНЫ НЭГДСЭН ХУРАЛДААНД ХИЙХ МЭДЭЭЛЭЛ

Нэг. Цөлжилт, газрын доройтлын талаар

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-ыг баталж, “Ногоон хөгжлийн сэргэлт”-ийн бодлогыг тодорхойлсон. Энэ хүрээнд Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих, байгаль орчны тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэх зорилгоор “Ногоон хөгжлийн сэргэлт”-ийн ерөнхий төлөвлөгөөг “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого болон “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-тэй уялдуулан боловсруулж, хэрэгжүүлэн эхлээд байна.

“Ногоон хөгжлийн сэргэлт”-ийн ерөнхий төлөвлөгөөнд уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулахад бодитой хувь нэмэр оруулах “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг үр дүнтэй өрнүүлэх, мөн “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг 8.6 хувьд хүргэж, говь хээрийн бүсэд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах, заган ойн талбайг нэмэгдүүлэх замаар цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах зорилт, үйл ажиллагааг тусгасан.

Монгол Улс газар зүйн байршил, эх газрын эрс тэс уур амьсгал зэргээс хамааран дэлхийн дулаарал, уур амьсгалын өөрчлөлтөд хамгийн эмзэг 10 орны нэг болохыг эрдэмтэн, судлаачид тогтоосон байдаг.

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөгөөр дулааны улирлын хур тунадасны хэмжээ ихээхэн буурч, хуурайших, гандуу болох, цөлжих явц илүү ажиглагдах болсон. Сүүлийн 80 гаруй жилийн хугацаанд манай орны жилийн дундаж агаарын температур 2.25 градусаар дулаарч, хур тунадасны хэмжээ 7.3 хувиар буурсан байна. Өвлийн улиралд унах хур тунадасны хэмжээ 128 мм-р нэмэгдсэн бол зуны улирлын хур тунадасны хэмжээ 22 мм-р багассан үзүүлэлттэй байна.

Цаг агаарын гаралтай байгалийн гамшигт үзэгдлийн давтамж, тоо ихээхэн нэмэгдэж, жилд тохиолдох хүчтэй шуургатай өдрийн тоо 1960-1999 онд 20-37 өдөр байсан бол 2000-2016 онд 20-43 өдөр болсон бөгөөд энэ байдал говь хээр болон газар тариалангийн бүс нутагт түлхүү ажиглагдаж байна. Мөн гадаргын ус хатаж ширгэх, улмаар тухайн жилийн хур борооны хэмжээтэй холбогдуулан эргэн сэргэх үйл явц явагдаж байгаа бөгөөд 2021 онд хийсэн гадаргын усны тооллогын дүнгээр 655 гол, горхи ширгэсэн бол 469 гол, горхи эргэн сэргэсэн байна.

Сүүлийн жилүүдэд цаг агаарын гаралтай байгалийн гамшигт үзэгдлийн тоо ихээхэн нэмэгдэж, 2021 онд гэхэд аюулт үзэгдэл 165 удаа, гамшигт үзэгдэл 18 удаа тохиолдсон бөгөөд 19 хүн амь насаа алдаж, 158 мянга гаруй мал хоргодон, 616 гэр, хашаа нурж, улсад 9.1 тэрбум төгрөгийн хохирлыг учруулсан байна.

Монгол орон цөлжилтийн судалгааг анх 1992 онд хэсэгчилсэн байдлаар хийж эхэлсэн. Нийт нутаг дэвсгэрийн 41.3 хувь нь байгалийн тогтоц, шинж чанараараа цөлжилтөд өртөмтгий бөгөөд их, бага хэмжээгээр цөлжилтийн үйл явц илэрч байсан. Үүнээс хойш судалгааны арга зүйг боловсронгуй болгон нийт нутаг дэвсгэрийг хамруулан 5 жил тутамд цөлжилтийн судалгааг хийж байна.

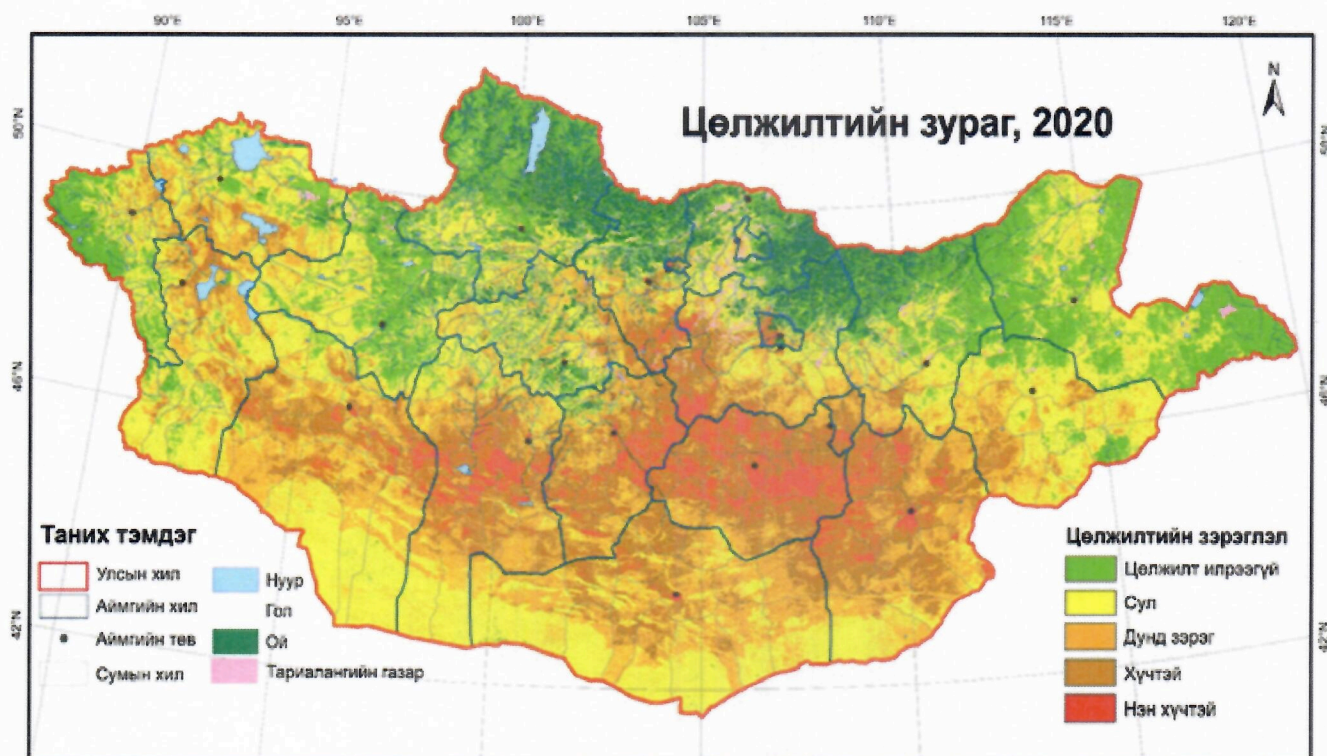
Эдгээр судалгааны дүнгээр цөлжилтөд өртсөн газар нутгийн хэмжээ 2006 онд 72.0 хувь, 2010 онд 77.8 хувь, 2015 онд 76.8 хувь, 2020 онд 76.9 хувь болж нэмэгдсэн байна.

Цөлжилтийн үнэлгээ хийсэн он	Сул илэрсэн нутаг	Дунд зэрэг илэрсэн нутаг	Хүчтэй илэрсэн нутаг	Нэн хүчтэй илэрсэн нутаг	Нийт нутаг дэвсгэрт эзлэх хувь
2006 он	23.0	26.0	18.0	5.0	<u>72.0</u>
2010 он	35.3	25.9	6.7	9.9	<u>77.8</u>
2015 он	24.1	29.8	16.8	6.1	<u>76.8</u>
2020 он	31.5	22.1	18.6	4.7	<u>76.9</u>

Хүснэгт. Цөлжилтийн үйл явцын хандлага, хувиар

2020 онд хийсэн цөлжилтийн үнэлгээгээр Монгол орны нийт нутаг дэвсгэрийн 76.9 хувь буюу 120.3 сая га талбай бүхий газар нутаг цөлжилтөд тодорхой хэмжээгээр өртсөн байна. Үүний 23 хувь буюу 30 орчим сая га талбай цөлжилтийн хүчтэй, нэн хүчтэй зэрэглэлд хамрагдаж байна. Тэр дундаа говь, хээрийн бүсийн хур тунадас багатай Говьсүмбэр, Дорноговь, Дундговь, Төв, Өмнөговь, Өвөрхангай, Баянхонгор, Говь-Алтай зэрэг аймгийн нийт нутаг дэвсгэрийн 50-95 хүртэл хувь нь цөлжилт, газрын доройтолд өртсөн судалгааны дүн байна.

Ус, цаг уур, орчны судалгаа, мэдээллийн хүрээлэнгийн судалгаанаас үзэхэд цөлжилтөд өртсөн газар нутгийг 2016 онтой харьцуулахад Монгол орны төв хэсэг буюу хээрийн бүс рүү нэлээд хүчтэй түрж орсон байдалтай байна.

Зураг 1. Монгол орны цөлжилтийн төлөв-2020 он

Цөлжилт, газрын доройтлын шалтгааныг авч үзвэл 51 хувь нь уур амьсгалын өөрчлөлт, 49 хувь нь хүний хүчин зүйлийн нөлөөнөөс үүссэн байна. Сүүлийн 30 жилд мал сүргийн тоо толгой 3 дахин нэмэгдэж, бэлчээрийн зохицуулалтгүй хэт ашиглалтыг бий болгон талхалж, байгалийн ургамалд нөхөн төлжих хугацаа, боломж олгохгүй хомсдуулах, улмаар устахад хүргэсэн нь цөлжилтийг эрчимжүүлэхэд нөлөөлж байна.

Түүнчлэн газар тариалан, уул уурхай, хөдөө, орон нутгийн зам, хотжилт, дэд бүтэц болон байгалийн баялгийн зүй бус ашиглалт зэрэг нь сөрөг нөлөө үзүүлж байна. Уул уурхай эрчимтэй хөгжиж, үүнтэй холбоотойгоор эвдэрсэн газрын тоо хэмжээ нэмэгдэн, өнөөдрийн байдлаар 30 мянга орчим га талбай эвдэрсэн байна. Үүнээс олон жил орхигдсон 8000 га талбайг ирэх 4 жилд нөхөн сэргээх шаардлагатай байна.

Цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах зорилтын хүрээнд Монгол Улс Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Цөлжилттэй тэмцэх конвенцод 1996 онд нэгдэн орсон бөгөөд “Ногоон хэрэм” үндэсний хөтөлбөрийг 2005 онд, “Цөлжилттэй тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”-ийг 2010 онд, “Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийг 2012 онд тус тус баталж хэрэгжүүлсэн.

Сүүлийн 10 жилийн хугацаанд цөлжилтөд өртсөн бүс нутгийн 4338 га газарт хамгаалалтын ойн зурвас, 160 га газарт элсний нүүлтийг сааруулах байгальд ээлтэй механик хаалт хийж, 2481 булаг шандын эхийг хашиж хамгаалснаас гадна бэлчээрийн талхлагдалтад өртсөн 150 га газрыг нөхөн сэргээж, цөлжилтийн судалгааны 4 төв байгуулах ажлыг улсын болон орон нутгийн төсөв, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүллээ.

Түүнчлэн “Тогтвортой хөгжлийн зорилт-2030”-ыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн хөтөлбөртэй 2020 оноос эхлэн хамтран ажиллаж, цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах арга хэмжээнд 2024 оныг хүртэл жил бүр 370-550 сая төгрөгийг улсын төсөвт тусгахаар төлөвлөж байна.

Батлагдсан төсвийн хүрээнд 2020-2021 онд цөлжилт, газрын доройтолд нэн хүчтэй, хүчтэй өртсөн Ховд, Баянхонгор, Өмнөговь, Дундговь, Говь-Алтай, Говьсүмбэр аймгуудын 235 га талбайд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах, элсний нүүлтийг сааруулах механик хаалт хийх, булаг шанд тохижуулах зэрэг арга хэмжээг хэрэгжүүлж байна. Гэсэн хэдий ч эдийн засгийн нөхцөл байдлаас шалтгаалж санхүүжилт буурах, төлөвлөсөн төсөл, арга хэмжээний цар хүрээ, үр дүн багасах эрсдэлтэй байна.

Өнгөрсөн хугацаанд цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах төсөл, арга хэмжээнд зориулж улсын төсвөөс маш бага хэмжээний зардал, санхүүжилт гаргаж ирсэн бөгөөд одоо зарцуулж байгаа төсөв нь байгаль хамгаалах арга хэмжээний жилийн төсвийн 5 хүрэхгүй хувийг эзэлж байгаа юм.

Авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаар

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч 2021 оны 9 дүгээр сарын 22-ны өдөр Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн 76 дугаар чуулганд оролцон Монгол Улс 2030 он хүртэл тэрбумаар тоологдох мод тарьж, ургуулахаа зарласан бөгөөд ойн санг нэмэгдүүлэх, цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах төдийгүй хүлэмжийн хийн шингээлтийг нэмэгдүүлж, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах

зэрэг ногоон хөгжлийн зорилтыг эрчимжүүлэх үйл ажиллагааг орон даяар өрнүүлж байна. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2021 оны 58 дугаар зарлигийг хэрэгжүүлэх хүрээнд “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний талаар авч хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын 2021 оны 350 дугаар тогтоол гаргаж, арга хэмжээний хэрэгжилтийг шуурхай зохион байгуулахыг Засгийн газрын гишүүд, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт үүрэг болгосон.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн ивээл дор “Тэрбум мод” ойн салбарын үндэсний чуулганыг 2021 оны 11 дүгээр сард, улмаар 2022 онд 21 аймаг, нийслэл орон нутагтаа хэрэгжүүлэхээр салбар чуулганаа тус тус зохион байгуулсан. “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, “Шинэ сэргэлтийн бодлого” болон дээрх тогтоол, шийдвэрийг үндэслэн “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг 2022-2030 онд хэрэгжүүлэх стратеги төлөвлөгөөг Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, салбарын яамд, шинжлэх ухааны судалгааны байгууллагууд, эрдэмтэн судлаачид, иргэний нийгмийн байгууллага, хувийн хэвшил, олон улсын байгууллагын төлөөлөл оролцсон ажлын хэсгийн хүрээнд боловсруулж байна.

Тус стратеги төлөвлөгөөний хүрээнд доройтсон ойн санг нэмэгдүүлэх, цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах, голын татмыг ойжуулах, хот, суурин газрын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, авто болон төмөр зам, тариалангийн талбайд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулж, 1.5 тэрбум модыг тарьж ургуулахаар төлөвлөж байна. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг амжилттай хэрэгжүүлснээр Монгол орны ойн санг 8.6 хувьд хүргэн нэмэгдүүлж, цөлжилт, газрын доройтолд нэн хүчтэй өртсөн газар нутгийг 4 хувиар бууруулахаар урьдчилан тооцож байна.

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний стратеги төлөвлөгөөний зорилго, зорилт, үйл ажиллагаа, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хариуцан зохион байгуулж, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, бусад салбар, яамд, сургалт, судалгаа, шинжилгээний байгууллагуудтай уялдуулан зохицуулах, нэгдсэн удирдлагаар хангах чиг үүргийг Ойн агентлагаар хариуцан гүйцэтгүүлэх хүрээнд Ойн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн барьж хэлэлцүүлж байна.

Түүнчлэн уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, хөрс хамгаалах, газрын доройтлыг бууруулж, нөхөн сэргээх, ашиглах бодлогын хэрэгжилтийг нэгдмэл удирдлагаар хангах зорилгоор Засгийн газрын 2021 оны 333 дугаар тогтоолоор “Уур амьсгалын өөрчлөлт, цөлжилтийг бууруулах үндэсний хороо”-г Монгол Улсын Ерөнхий сайдаар ахлуулан байгуулснаас гадна Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2021 оны 195 дугаар захирамжаар 5 чиглэлээр дэд хорооны бүрэлдэхүүнийг тус тус баталсан. Хорооны анхдугаар хуралдааныг 2022 оны 3 дугаар сарын 14-ний өдөр зохион байгуулж, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлж эхлээд байна.

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг өрнүүлэхэд бусад улс орон, олон улсын байгууллагууд хамтран ажиллахаа илэрхийлээд байна. Тухайлбал, 2022 оны 5 дугаар сарын 9-21-ний өдрүүдэд Коте Д’Ивуар Улсын Абижан хотод зохион байгуулагдсан Цөлжилттэй тэмцэх тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенцын талуудын 15 дугаар бага хурлын үеэр уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, цөлжилт, газрын доройтлыг бууруулах “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг олон улс орон сайшаан дэмжсэн бөгөөд 2026 онд Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенцын талуудын 17 дугаар бага хурлыг Монгол Улсад зохион байгуулахаар шийдвэрлээд байна.

Хоёр. Хөрсний бохирдлын талаар

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”, Засгийн газрын 2017 оны 98 дугаар тогтоолоор баталсан “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр”, 2019 оны 318 дугаар тогтоолоор баталсан “Хөрс хамгаалах, газрын доройтлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр” болон ногоон хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд хөрсний бохирдол, элэгдлийг бууруулах, хөрсний үржил шимийг нэмэгдүүлэх зорилт, арга хэмжээ тусгагдсан.

Сүүлийн жилүүдэд аймгийн төв болон томоохон төв, суурин газрууд, орон нутгаас нийслэлд шилжин ирж суурьших хөдөлгөөн эрс нэмэгдсэн. Улмаар суурьшин ирж буй төв, суурин газруудын дэд бүтцийн хүртээмж муу, төвлөрсөн цахилгаан, дулаан хангамжид холбогдоогүй зэрэг хүндрэлээс шалтгаалж стандартын бус нүхэн жорлон, ахуйн зуух бүхий айл өрхийн тоо жилээс жилд нэмэгдэж, энэ нь хөрсний нянгийн бохирдол үүсэх гол шалтгаан болж байна.

Тухайлбал, Улаанбаатар хотод 200 мянга гаруй, орон нутгийн төв, суурин газарт 121 мянга гаруй өрх сайжруулах шаардлагатай нүхэн жорлонтой, мөн улсын хэмжээнд 819 ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байр, цэцэрлэг нүхэн жорлонтой, үүнээс нийслэлд 7 ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, орон нутагт 360 орчим сургууль нүхэн жорлонтой байна.

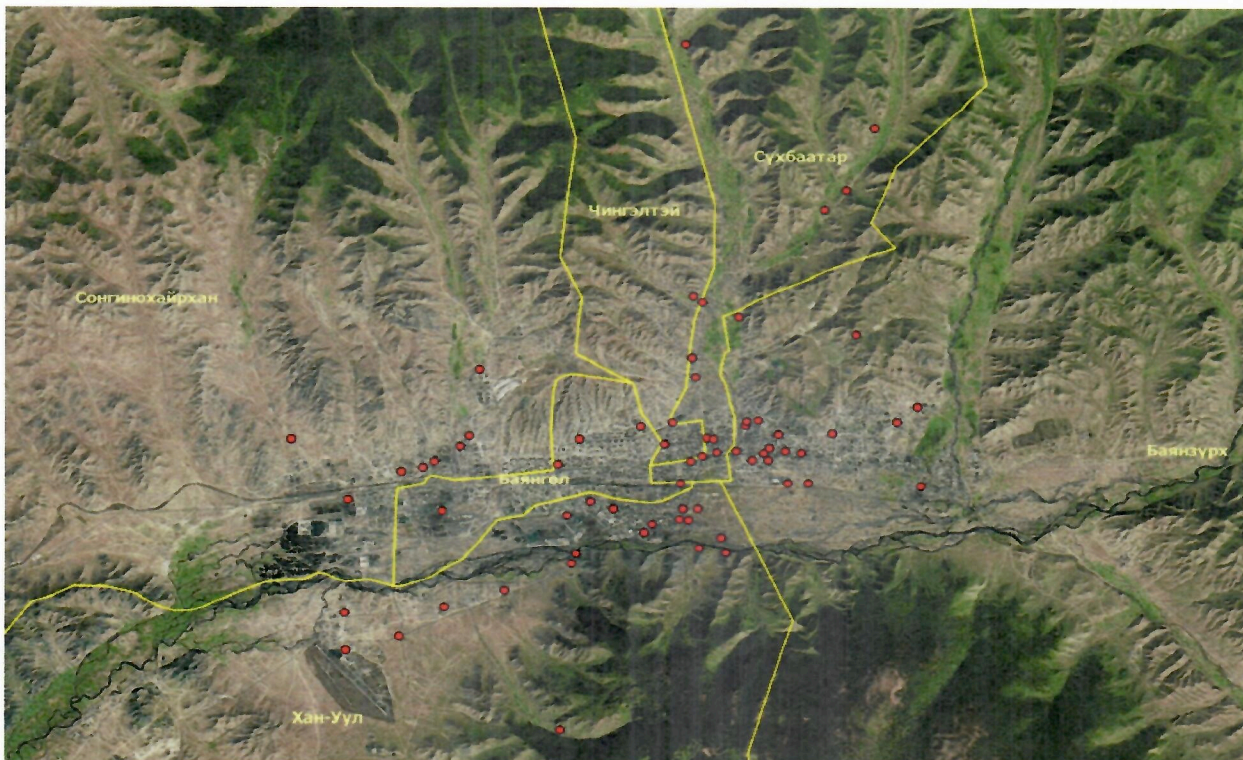
Шинжлэх ухааны академийн Газарзүй-Геоэкологийн хүрээлэнгийн хөрс судлалын салбарын эрдэмтдийн хийсэн судалгаагаар Улаанбаатар хотын гэр хорооллын айл өрхийн нүхэн жорлон, ил задгай хаясан хатуу болон шингэн хог хаягдал нь өнгөн хөрсний нянгийн бохирдлын гол эх үүсвэр болдог бөгөөд Улаанбаатар хотын хөрсний бохирдлыг экогеохимийн судалгаагаар 360 цэгээс хөрсний сорьц авч шинжлэхэд 88.0 хувьд нь нян, хөгц мөөгөнцөр илэрсэн. Мөн нүхэн жорлонгийн ойр тойронд 10-12 м-ийн радиуст энэ бохирдол хамгийн элбэг тархаж, хүний хөл, салхиар зөөвөрлөгдөн орчинд тархдаг бөгөөд бохирдол нь хөрсний гүнд 6-10 метр хүртэл нэвчсэн болохыг нүхэн жорлонгийн орчимд хийсэн өрөмдлөгийн дээжээс илрүүлсэн байна.

Улаанбаатар хот газрын гадаргын хувьд уулархаг бөгөөд гэр хороолол нь газрын өндөрлөг хэсэгт байрладгаас энэхүү бохирдол үерийн усаар зөөвөрлөгдөх, голын сав дагууд гүний усанд нэвчиж, ундны усыг бохирдуулах зэрэг эрсдэлийг нэмэгдүүлж байна.

Түүнчлэн авто замын эвдрэл болон хүний буруутай үйл ажиллагааны улмаас Улаанбаатар хот, 21 аймгийн төв, 330 сумын төв, багийн төв гээд суурин газрын хөрс ихээхэн хэмжээгээр талхлагдаж, элэгдэл, эвдрэлд орж байна. Улаанбаатар хотын хөрсний 4.1 хувь нь сул, 25.7 хувь нь дунд зэрэг, 70.1 хувь нь хүчтэй эвдэрч доройтсон, мөн хот, суурин газрын хөрсөн дэх хүнд металлуудын агууламжийг бэлчээрийн эрүүл хөрстэй харьцуулахад 48-76 хувиар их байна. Хөрсний нянгийн бохирдолт 88 хувь, органик бохирдол 52.6 хувь, шивтэрийн бохирдол 88.4 хувь, сульфатын бохирдол 72 хувь болсон байна.

Мөн улсын хэмжээнд нийт 396 хог хаягдлын төвлөрсөн цэг байгаа нь хөрсний бохирдлыг үүсгэх үндсэн шалтгаануудын нэг болж байгаа юм.

Хяналт шинжилгээний ажлын хөтөлбөрийн дагуу 2021 онд Улаанбаатар хотын 9 дүүргийн нутаг дэвсгэрт 106 цэг, 21 аймгийн төвд 294 цэгт хөрсний хяналт шинжилгээг хийхэд хүнд металл (хлор, кадми, мөнгөн ус, бром, зэс, стронций, рубиди, циркон)-ын агууламж стандарт дахь зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй үзүүлэлттэй байна.

Авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаар

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас гэр хорооллын нүхэн жорлон, аялал жуулчлалын бааз болон худалдаа, үйлчилгээний байгууллагуудын ариун цэврийн байгууламжийг стандартын шаардлага хангуулах арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна.

Тухайлбал, Азийн хөгжлийн банктэй хамтран хэрэгжүүлж байгаа Улаанбаатар хотын гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах замаар хөрсний бохирдлыг бууруулах төслийн хүрээнд 2019-2021 онд Сонгинохайрхан, Баянзүрх, Хан-Уул дүүргийн гэр хороололд 3650 ширхэг нэвчилтгүй бетонон суурь бүхий стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан эко жорлон суурилуулах ажлыг зохион байгууллаа. Мөн Хөвсгөл нуурын эрэг орчимд хөрсөнд нэвчилтгүй ариун цэврийн байгууламж барьж, нуурын орчмын хөрсний болон газрын гүний усны бохирдлыг бууруулахад дэмжлэг үзүүлсэн байна.

Түүнчлэн ногоон зээлийн хүүгийн хөнгөлөлтийг санхүүжүүлэх ажлыг 2019 оноос эхлэн Хаан банк, Төрийн банк, Хас банктэй хамтран хэрэгжүүлж байгаа бөгөөд нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд амьдарч байгаа иргэдэд байшингийн дулаалга, сайжруулсан зуух, эко ариун цэврийн байгууламж худалдан авахад болон аялал жуулчлалын үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгж, байгууллагад хаягдал бохир ус цэвэрлэх байгууламж суурилуулах зэрэг нийт 30 гаруй төрлийн бүтээгдэхүүнд жилийн 9 хүртэл хувийн хүүтэй хөнгөлөлттэй зээл олгож байна.

Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагууд бага хүүтэй ногоон зээлд хамрагдаж халаалт, дулаалга, эко ариун цэврийн байгууламж, хог хаягдал дахин боловсруулах, бохир ус цэвэрлэх тоног төхөөрөмж зэргийг худалдан авч суурилуулж байгаа нь агаар, хөрсний бохирдлыг бууруулахад оруулж байгаа томоохон хувь нэмэр юм. Тус зээлд 2021 онд гэхэд 420 гаруй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага хамрагдаж, 1.8 тэрбум төгрөгийн хүүгийн хөнгөлөлтийг улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн байна.

-----oOo-----